

desobre: laena», OPou (*ThPu.*, 316). «Traureu la llet de *dessobre*» 1617, *Secrets d'Agric.* de M. Agustí, prior de Perpinyà, 151v^o (més context *DBal*, s. v. *companatge*). Mera prep. en Reixac: «l'escuder --- faya gran dol *de-sobre* son rosí» (trad. *sor son roncín* (*Q.*, 66 20) I ara també: «--- Vinch a assure'm *de sobre* 'l poble de mos pares», Verdager, c. 1868 (Inèd. Casac. 1, 103); «*dessobre* el sofà de medallons hi havia un mirall», Noller (*Vilaniu*, O. C., 256.15f.).

Al *dessobre* 'al damunt, a dalt'. «La dita Llanterna és obra nova, de poc temps, tota de pedra picada, amb un Llanternó dalt --- ab quatre delfins dorats a cada àngul del llanternó, com que'l sostenen, y al *de sobre*, un panell», «lo cimbori --- té molta amplitut --- y en la clau *del desobre*, dins un petit coberret, ab fustes travesses, queda sostinguda la campaneta nomenada La Badada», B. de Maldà (*Excurs*, 4.50). El sento molt, especialment, cap al Berguedà: «hauríeu de pendre el camí del *bóstru dəsóbrə*» (entre Bagà i Gisclareny, 1933). *Desobre* de: «Lo brahol d'un incendi dels núvols ous *dessobre*? / dels llamps és una mànega que hi baixa, en terbolí; / altres ne sents al fon? són de l'infern que s'obre / ---», *Atl.* 1v, 29a Ex. de Tomic, en el *DAG*.

¹ Es oportú notar que no existeix el «*sobrat*: vainqueur» que va posar el PDPF: del PSW del mateix Levy resulta que no és més que un suposat hapax, en realitat *lectio deterior* (en lloc de *sobran(t)*) en un ms. del *Seneca* — 2 Ag. (§ 463, p. 460.10) imprimeix a *tan* --- a *tan* ---, que no s'entendria, però és la variant *atan(t)* de *aitant*, normal en cast. ant. i en gascó (*atan*, *atal*; *atan*, *atau*), però no estranya al cat. extrem-occidental que mostra Jaume I. L'altre ms., indica Ag. un poc ambigüament, porta *e tan gran tort* en lloc de *atan gran mal*, ço que ho acaba d'aclarir, si ho entenem bé. — ³ Ant. Thomas s'havia limitat a dir (*Rom.* xxxviii, 474) que «les choses se passaient comme s'il y eût *SUPERIANU». Alguns s'ho prengueren seriosament, com de primer Ronjat, *RLR* LIX, 137, si bé ell mateix ja va rectificar en la *RLR* LX, 485, reconeixent que la clau estava en SUPERIOR; després es parlà de «canvi de sufix». En fi el filòleg Cl. Brunel —llec en lingüística— fa prodigioses cabrioles, construint (*Rom* LV, 253-4) monstres imaginaris, per salvar la fórmula d'AntThomas. Tot en va: no és més que equilibris llibrescos, paperassa filològica. — ⁴ La solució més simple, i l'única convincent, a les dificultats que tothom troba en l'explicació de l'it. *soperchio/soverchio* i del cast. *sobejo* (> port. *sobejo*), es troba si admetem que el diminutiu SUPERBŪLUS es canvià de la mateixa manera en *SUPERGULU, que PARVULUS > it. *pargolo* Resultat de l'àmplia fluctuació que hi hagué des del llatí vulgar entre *bu* i *gu* (*yu/βu*): *bufo/gufo* (*CGL* v, 272.40; *REW*, 1652 = 3908); ⁵ *PAVUS/pao* (Heraeus, *Kl Schr.*, 234)/*pago*; *puga/pu(v)a/PUA*; *pre(v)on* > PREGON; SUBER > it. *sùghero*; ROGARE > *rover*; ROBUSTUS > *regosto* etc. Se sol explicar l'it. *soverchio* per un *SUPERCULUS, indocumentat i sense altra prova romànica; i, per si ⁶⁰

fos poc, formació improbable segons la morfologia llatina: de *supĕrus*, mot sacral i arcaic en llatí, s'hauria format un diminutiu vulgar incorrecte (caldria SUPER(V)LUS > *SUPELLUS), segons el cas únic de PAUPERCULUS, sense nexa semàntic (en el qual és formació correcta sobre *pauper*, -eris). El cast. *sobejo* pressuposa justament SUPERGULU, -ERGLU, amb pèrdua de la -r-, per dissimilació de líquides, procés llavors més fàcil i més satisfactori que partint de *SUPERCULU on la -r- hauria impedit la sonorització de -CLU (> -yu > -jo) fins que les sonoritzacions ja eren un procés clos. Observem, en canvi, que la popularitat de SUPERBUS és palesa: port. *soberbo*, cast. *soberbio*, i l'antiquíssim manlleu *syberg* comú a totes les llengües britàniques, etc. ens la garanteixen. Tots trobaven ja insuperables entrebancs per a l'explicació del cast. *sobejo*, i els meus honestos i llargs esforços per sortir-ne (DCEC/DECH, SOBRE, nn. 4, 5, 6) no han convençut ni a mi mateix. Els romanistes... sobergament ignoraven el cat. *soberg*, es preocupaven poc del cast.-port. *sobejo*, i practicaven l'acostumada autarquia de l'italià i gallo-romànic (que aquí guarda silenci). Notem, però, que la documentació cat. no és menys nodrida que a Itàlia, i fins comença un poc abans (Descloit, caps. més antics del *Consolat*) que la d'allà, on no es veu res anterior a l'a. 1300 (*Inferno* VII, 48). A penes cal explicar que el pas del resultat fonètic **soperchio* a *soperchio* era inevitable per a una terminació quasi única, sota el pes aclaparador dels nombrosos *coperchio*, *cerchio*, *operculum*, *laterculus*, *paterculus*, *pauperculus*, *luperculus*, *uterculus*. Adhuc es podria imaginar que *SUPERGLU passés a *SUBERCLU per una mena de metàtesi de sonoritat (> *soverchio*, més antic i corrent que *soperchio*, que fóra contaminat per *sopra*): però no cal. — ⁵ Eventualment s'arriba fins a 'massa elevat': «tota persona que serà atrobada ab pes minve, e ab pes massa bastant e *soberc*, que pac de ban deu sous», Solsona, 1434 (*BABL* XI, 327). — ⁶ L'altre ex. de *supèrbia* que MColom cita del *Blanq* no és de Llull sinó del seu adaptador val. Bonllabi (p. 7 de l'edició de 1914, immediatament després del mot *bodes* interpolació evident). De Bonllabi és també *superb* (ibid., p. 8), altre mot i forma anacrònics Però *supèrbia* figura en obres autèntiques: el *Li de Merav.* (NCl III, 133) i els *Proverbis de Ramon* De *supèrbios* hi ha un cas molt convincent en les *Hores de Sta Maria*: «negun *supèrbios* ha esperança en la humilitat de Ntra. Dona (p. 268) i un de potser menys segur en els *Proverbis de R.* — ⁷ Dono en apèndix tots els casos de compostos formats amb *sobre*- que hom atribueix a Llull, citant el context dels pertanyents a obres que semblen més assegurades com autèntiques: «Malaut estava l'amic per *sobreamar*», *Arbre de Fil. d'Amor* (ed. 1935), 87; «Lo Sol no pots bé veer per *sobre-lugor*, ne la neu per *sobre-blancor*», *Prov de Ramon*, 282; «Home fat és home *sobre-fantàstic*», id., 323; «*sobrehonrament* no ha colones de péra», id., 49; «si era en po-